

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

T e m a p l a n

Anleggsplan for idrett og friluftsliv 2025–2028

Tønsberg kommune

Innhold

Sammendrag	2
1. Situasjonsbeskrivelse	2
1.1 Bakgrunn/folkehelseoversikt	2
1.2 Aktivitetsformer	9
1.3 Anleggsbruk	17
1.4 Vurdering av anleggssituasjonen	19
1.5 Hovedutfordringer	22
2. Plantema	23
2.1 Hovedmål	23
2.2 Delmål	23
2.3 Strategier og tiltak	24
3. Handlingsdel	25
3.1 Prioriterte anlegg i planperioden	26
Vedlegg	28
4. Føringer	28
4.1 Nasjonale føringer	28
4.2 Regionale føringer	31
4.3 Lokale føringer	31
4.4 Arealer avsatt til idretts- og friluftslivsformål i kommuneplanen	35
4.5 Arealbruksprinsipper	37
4.5.1 Byer og tettsteder	37
4.5.1.1 Prinsipper	37
4.5.2 Kystsonen	38
4.5.2.1 Prinsipper	38
4.5.3 Vann og vassdrag	39
4.5.3.1 Prinsipper	39
5. Evaluering av foregående plan	40

Skrevet av:

Paal Farmen, rådgiver idrett & friluftsliv, Tønsberg kommune

Anders Nygaard, tjenesteleder idrett & friluftsliv, Tønsberg kommune

Tora Berg, praksisstudent NIH som rådgiver idrett & friluftsliv, Tønsberg kommune

Sammendrag

Anleggsplan for idrett og friluftsliv 2025-2028 er kommunens planleggingsverktøy for utviklingen av anlegg for idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet. Planen vurderer status, utfordringer og trender innen aktivitetsnivå, aktivitetsformer og anleggsbruk i kommunen. På bakgrunn av denne vurderingen er det utarbeidet en oversikt over anleggene som foreslås prioritert den neste fireårsperioden.

Vi er generelt for lite fysisk aktive og bruker for mye tid i ro. Et mangfold av attraktive arealer og anlegg for utøvelse av fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er viktig for befolkningens trivsel og helse, og for utviklingen av gode lokalsamfunn og bomiljøer. Det har vært utviklet flere nye anlegg de siste årene, til stor glede for kommunens innbyggere. For noen aktiviteter har kommunen gode fasiliteter, mens for andre er det en mer mangelfull anleggsdekning. For den organiserte idretten er det utviklet flere nye idrettsanlegg, herunder spesialanlegg. Samtidig har kommunens idrettsanlegg fullt belegg og mange lag og foreninger får ikke tildelt så mye treningstid som de ønsker. I tillegg er mange av idrettsanleggene gamle, og bærer preg av mye bruk over lang tid. Idretten har derfor behov for økt hallkapasitet og at eksisterende anlegg vedlikeholdes. Innen friluftsliv og egenorganisert aktivitet vurderes anleggsdekningen som noe mer mangelfull. Sett i sammenheng med Friluftslivets år 2025, vil det derfor prioriteres utvikling av flere nærmiljøanlegg og arenaer for friluftsliv, slik at disse er lett tilgjengelige og attraktive for hele befolkningen.

1. Situasjonsbeskrivelse

Kommunenes behov for anlegg til fysisk aktivitet påvirkes av befolkningsutvikling- og sammensetning, aktivitetsvaner, helseutvikling og aktivitetsønsker. Situasjonsbeskrivelsen og utviklingsbildet nasjonalt og i Tønsberg vil brukes som grunnlag for den videre anleggsutviklingen.

1.1 Bakgrunn/folkehelseoversikt

Økt fysisk aktivitetsnivå og anleggsdekning kobles tett sammen. En befolkning med god helse og livskvalitet er kommunens viktigste ressurs, og anleggssatsning er derfor et viktig fokusområde. Helsefremmede arbeid som sikrer en bærekraftig samfunnsutvikling, herunder utjevning av sosiale helseforskjeller i befolkningen, er derfor en sentral oppgave for kommunen ([Folkehelseoversikten 2023](#)). Folk flest er for lite fysisk aktive. Med fysisk aktivitet menes aktivitet som øker pulsen, og som

tilsvarende minimum samme aktivitetsnivå som rask gange. En persons aktivitetsnivå varierer gjennom livsløpet, mellom kjønn, og mellom sosiale grupper. Mer enn 80% av befolkningen sitter mer enn åtte timer stille om dagen, og bare tre av ti voksne oppfyller anbefalingene for fysisk aktivitet ([Statistikk fysisk aktivitet, Dagens Medisin](#)). Dette er urovekkende, da det kun kreves minst 20 minutter fysisk aktivitet daglig for voksne (ca. 2,5 timer i uken) og én time fysisk aktivitet om dagen for barn og ungdom mellom 6-17 år (ca. 7 timer i uken) for å oppfylle kravene. For voksne som har stillesittende arbeid og derav sitter mer enn åtte timer daglig er kravet minst 43 minutter fysisk aktivitet om dagen (ca. 5 timer i uken) ([Råd for fysisk aktivitet, Helsedirektoratet](#)). De fleste barn er tilstrekkelig aktive, men det er et fall i aktivitetsnivå allerede fra niårsalderen. Prosentandelen som tilfredsstillere anbefalingene for fysisk aktivitet, faller fra 73% hos 9-åringer til 46% hos 15-åringer. Gutter er mer aktive enn jenter i alle aldersgrupper. Sett mot utdanningsnivå er personer med høy utdanning og inntekt mest fysisk aktive ([Folkehelse rapporten, Folkehelseinstituttet](#)).

Sett mot Helsedirektoratets kostråd har Tønsberg, i likhet med landet generelt, en utfordring med at en stor del av befolkningen ikke følger de nasjonale kostrådene. Mange spiser for lite grove kornprodukter, frukt og fisk, samtidig som at inntaket av mettet fett, sukker og salt er for høyt.

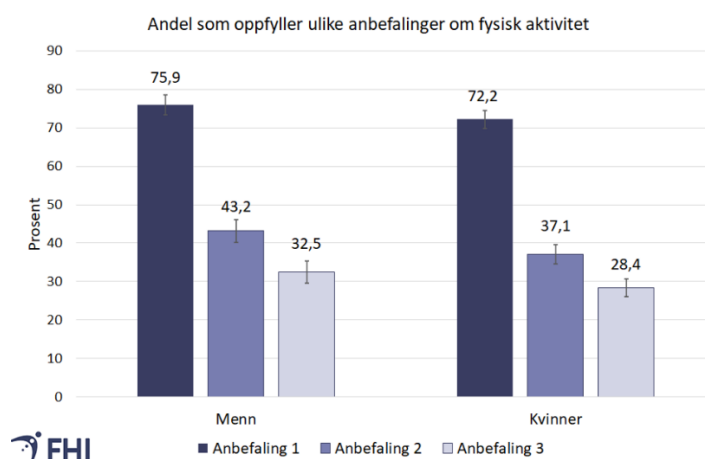
Fysisk aktivitet bidrar til glede, mestring og sosial tilhørighet. For de aller fleste, og da spesielt barn og unge, er dette de viktigste motivasjonsfaktorene for å begynne med idrett eller andre former for fysisk aktivitet. Forskning viser også at fysisk aktive har langt bedre fysisk og psykisk helse enn inaktive. Dette er positive effekter som varer gjennom hele livet. Selv noen få minutters daglig fysisk aktivitet, tilsvarende rask gange, har stor helsegevinst.

Figur: Fysisk aktivitet har gunstige effekter som påvirker deg uansett hvor i livet du befinner deg.

De ferskeste tallene fra Ungdataundersøkelsen i Tønsberg (2024) viser at 73% av gutter og 67% av jenter på mellomtrinnet på barneskolen (5.-7. trinn), 62% av ungdomsskoleelever, og 44% av elevene på Videregående skole deltar fast i et idrettslag ([Ungdata Tønsberg, mellomtrinnet](#); [Ungdata Tønsberg, ungdomsskole](#); [Ungdata Tønsberg, VGS](#)). Elever på Videregående skole i Tønsberg har en nesten umerkbar (0,67 prosentpoeng i snitt) bedre deltakelse i trening sett mot det nasjonale snittet når det kommer til trening mellom 1-5 ganger i uken. Andelen elever ved videregående skole som trener mer enn fem ganger i uken er derimot betydelig større i Tønsberg sett opp mot landsgjennomsnittet (fire prosentpoeng). Ca. to av fem elever ved videregående skole i Tønsberg svarer at de trener minimum fem ganger i uken (41%). Sammenlignet med tilsvarende grupper i europeiske land, samt amerikanske og australske barn og unge, er norske barn og unge generelt mer i fysisk aktivitet.

Folkehelse rapporten av 2023 viste at tre av fire voksne og eldre tilfredsstillte de nye anbefalingene om minimum 150 minutter aktivitet med moderat intensitet, eller 75 minutter med aktivitet med hard intensitet i løpet av en uke. Imidlertid ser man at 80% av deltakerne i undersøkelsen sitter mer enn åtte timer stille hver dag. Det utløser anbefalingen om 300 minutter aktivitet med moderat intensitet, eller 150 minutter aktivitet med hard intensitet. Med hensyn til stillesittingen, er det bare 30% av voksne og eldre som tilfredsstillte anbefalingene. For visuell beskrivelse, se figur på bildet under. Det må påpekes at aktivitetsnivået synker betraktelig med alderen, og spesielt etter fylte 65 år. Fra aldersgruppen 20-64 år synker aktivitetsnivået med 43% til aldersgruppen 80+ år.

Figur: Anbefaling 1: Minimum 150 minutter med aktivitet av moderat intensitet eller 75 minutter med aktivitet av hard intensitet i løpet av en uke. Anbefaling 2: 300 minutter med aktivitet av moderat intensitet eller 150 minutter med aktivitet av hard intensitet i løpet av en uke. Anbefaling 3: De som tilbringer 8 timer eller mer stillesittende i løpet av en dag bør ha 300 minutter med aktivitet av moderat intensitet eller 150 minutter med aktivitet av hard intensitet i løpet av en uke. Kilde:

Hansen & Steene-Johannesen et al., 2023

Norge har en utfordring med en stadig økende trend av stillesitting. Norske voksne bruker i snitt 9,2 timer daglig stillesittende, noe som tilsvarer ca. 60% av våken tid. Norske 6-åring er stillesittende i snitt 6,7 timer hver dag, 9-åring er i snitt stillesittende i 7,5 time hver dag, mens norske 15-åring er i snitt stillesittende i 9,2 timer hver dag. Tall for stillesitting blant voksne og barn er fra henholdsvis 2023 og 2018. Sammenlignet med voksne i alderen 16-85 år i England, Portugal og Sverige bruker nordmenn mer tid på stillesitting, samtidig som de bruker mer tid på aktivitet med moderat eller høy intensitet. Nordmenn sitter mer stille og velger i større grad automatisert transport og heis fremfor å gå/sykle og å bruke trappen sammenlignet med de andre europeiske landene, men er samtidig også mer opptatt av å trene aktivt de gangene man skal bevege på seg.

Andelen som tilfredsstill anbefalingene for fysisk aktivitet, henger sammen med sosial klasse og utdanning. Uavhengig av alder vil både egen utdanning, foreldres utdanning, egen bruttoinntekt og husstandens samlede inntekt påvirke hvorvidt anbefalingene for fysisk aktivitet oppnås eller ikke. Undersøkelser/statistikk/forskning viser at lav utdanning og lav inntekt ofte gir lavt aktivitetsnivå. På samme måte vil høyere utdanning og inntekt skape høyere aktivitetsnivå. I 2022 var det 102 600 barn i Norge som var i familier med vedvarende lav husholdningsinntekt ([Alle inkludert! Regjeringen.no](#)).

Personer som er fysisk aktive har omtrent halvparten så stor risiko for å dø av hjerte- og karsykdommer som sine stillesittende jevnaldrende. Fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og er et viktig og veldokumentert virkemiddel i forebygging og behandling av over 30 ulike diagnoser, sykdommer og tilstander (Pedersen, 2015). Blant annet kan depresjon, høyt blodtrykk, stress, søvnvansker, diabetes type 2, og visse typer kreft forebygges og/eller behandles gjennom fysisk aktivitet. I tillegg ser man en sammenheng mellom fysisk aktivitet og fedme, men dette er komplekst da energiinntak i stor grad påvirker kroppsvekt. Det anslås at eliminering av fysisk inaktivitet i befolkningen kan redusere antall dødsfall i Norge med 8% årlig (Lee, 2012). Årlig er det 45.000 nordmenn som får varige mén etter ulykker. Det er ønskelig at Tønsberg skal ha et godt tilbud for paraidrett for de som har varige funksjonshemninger.

En kombinasjon av fysisk aktivitet og naturopplevelse gir ytterligere helsemessige gevinster. Friluftslivets kjerne ligger først og fremst i samspillet mellom naturopplevelse og fysisk aktivitet. Hver for seg har både fysisk aktivitet og naturopplevelse en betydelig helsemessig gevinst, og samhandlingen mellom disse gir friluftsliv unike gevinster for den enkeltes fysiske og psykiske helse. Forskning viser at mennesker som lever i urbane områder med grøntarealer blir lykkeligere og har mindre angst og depresjoner enn de som lever i tilsvarende områder uten grøntarealer. Mennesker som bor inntil grønne områder, er også mindre stresset og lever lenger. I tillegg viste forskningen at de som flyttet vekk fra grøntområder opplevde dårligere mental helse etter flyttingen.

Dokumentet «Tønsbergs folkehelseprofil for 2023» ([Folkehelseprofil Tønsberg, 2023](#)) viser kommunens folkehelsesdata sammenlignet med landsnivået. Den viser at ungdomsskoleelever er mer fornøyde med lokalmiljøet enn gjennomsnittlig øvrig befolkning. Lokalmiljø er i stor grad knyttet til andelen aktivitetstilbud og -tjenester i personens nærområde. Tilfredsheten med lokalmiljøet kan derfor knyttes til at ungdom i Tønsberg i større grad deltar i fritidsorganisasjoner (men ikke signifikant større), og er mer fornøyde med kommunens møteplasser enn landsgjennomsnittet.

Oversiktsdokumentet viser at Tønsberg har en marginalt høyere forventet levealder for menn enn landsgjennomsnittet, og en betydelig lavere forventet levealder for kvinner. Tønsberg har en lavere andel overvekt og fedme blant 17-åringene, en lavere andel hjerte- og karsykdommer blant innbyggerne, og en lavere antibiotikabruk enn gjennomsnittet for den øvrige befolkningen. Dokumentet viser også at andelen over 45 år som bor alene er høyere enn landsgjennomsnittet. Forskning viser at ensomhet

er en av de største pådriverne for mental uhelse, noe som gjør idrett og andre sosiale møteplasser ekstra viktig i en kommune med mange aleneboende. 11,2% av Tønsbergs voksne befolkning rapporterer at de sliter med ensomhet. Tønsberg har en betydelig forventet økning i antall eldre (65+). Med den demografiske utviklingen forventes det at kommunen vil få flere som lever med kroniske sykdommer og helseutfordringer enn i dagens situasjon.

Oversiktsdokumentet viser at innbyggere i Tønsberg har en høyere forekomst av psykiske helseplager enn landsgjennomsnittet. Ungdataundersøkelsen fra 2024 viser at ungdom på ungdomsskoletrinnet har en økning i psykiske plager på 6% siden Ungdataundersøkelsen i 2017, hvor det er klart flest jenter (26% mot 11% av gutter) som rapporterer om psykiske plager. Denne trenden ser vi også på videregående trinn hvor forekomsten av psykiske helseplager økte med 2% fra 2017 til 2019. Også her er jenter i større grad plaget med psykiske utfordringer enn gutter (32% mot 11%). Det som er verdt å merke seg er at andelen som rapporterer om psykiske helseplager øker fra ungdomsskolen til videregående skole hos begge kjønn. Hele 10% av elever på ungdomsskolen og 11% av elevene på videregående skole i Tønsberg kommune rapporterer at de er svært plaget med nedstemthet og/eller depresjon. Utviklingen av psykiske helseplager gjennom tenårene er gjeldende for Norge som helhet.

I likhet med fysisk aktivitetsnivå, varierer også helsetilstand med sosiale forhold som inntekt og utdanning. Mennesker med lav utdanning og inntekt bor ofte i mindre helsefremmende nærmiljøer og gjør færre egne initiativ for å opprettholde eller fremme god helse. Levekårskartleggingen fra 2020 viser at Tønsberg kommune har en høyere andel unge uføre, arbeidsledige og sosialhjelpsmottakere enn landsgjennomsnittet ([Levekårskartleggingen Tønsberg kommune, 2020](#)). De sosiale ulikhetene i helse er uavhengige av kjønn og alder, og gjelder blant annet levealder, ulike sykdommer, og levevaner som kosthold og røyking. Personer fra lavere sosioøkonomiske lag bruker også lenger tid på å bli frisk etter sykdom, har vanskeligere for å komme tilbake i arbeidslivet etter sykdom, og har oftere psykiske plager som angst og depresjon enn personer i høyere sosiale lag (Folkehelseinstituttet).

Å være en arena for inkludering er en av idrettens viktigste roller. Handlingsplansdokumentet «Alle inkludert!» utarbeidet av Kultur- og likestillingsdepartementet i 2024 viste at 71% av ungdom i Norge med bakgrunn fra afrikanske land, og over 60% av ungdom fra Midtøsten og Asia oppgir å ha opplevd rasisme i løpet av siste året. I tillegg oppgir 11% av ungdommer i Oslo at de har blitt utsatte for seksuelle krenkelser i ungdomsidretten. Jenter, ungdom med annen seksuell orientering enn heterofili,

og ungdom med funksjonsnedsettelse er mest utsatt ([Alle inkludert! Regjeringen.no](#)). Dersom idretten skal opprettholde sin rolle som sentral inkluderingsarena for alle barn og unge, er dette tall som må betraktes som ned. Det krever systematisk og målrettet arbeid fra alle idrettens ledd.

Befolkningsutviklingen i Tønsberg kommune viser at kommunen 1. januar 2024 hadde 59 174 innbyggere. Det siste tiåret har kommunen hatt en jevn, positiv befolkningsvekst på gjennomsnittlig 1,43% i året, men de siste tre årene har den gjennomsnittlige veksten kun vært på 1,21% ([SSB befolkningsvekst Tønsberg kommune](#)). Befolkningen i sentrum har økt mest. Dette er i tråd med kommunens mål om å prioritere fortetting, og at 50% av boligfortettingen skal skje i og nær by-sentrum. Det er en relativt jevn fordeling mellom de ulike aldersgruppene. Gruppen 0-17 år utgjør 19,67% av det totale befolkningstallet, mens gruppen 70+ utgjør 13,91%. Tønsbergs befolkning har økt med 15,5% de siste 10 årene (2014-2024), og forventes å øke med mer enn 15% også frem til 2050.

Det ble skrevet i Anleggsplanen 2021 at det er forventet at Tønsberg skal ha en befolkning på 68 291 i 2040 og en årlig befolkningsvekst på 0,9%. Ifølge de ferskeste tallene fra SSB i 2024 forventes Tønsberg nå å ha en befolkning på 66 110 innbyggere i 2050, med en befolkningsvekst på kun 0,45% i året. Tønsberg nærmer seg krysningsåret hvor man har like mange gamle som unge. I 2024 var differansen på bare 1200 personer (flertall av yngre). Krysningsåret vil etter prognosene skje tidligere i Tønsberg enn i de fleste byer i landet. Det står beskrevet i kommunens samfunnsdelplan at det forventes at antallet innbyggere over 80 år vil fordoble seg i perioden frem til 2040 ([Kommunens samfunnsdelplan](#)).

Befolkningsgrunnlaget for idrettsanleggene i kommunen bestemmes ikke bare av kommunens egne innbyggere. Idretten i Tønsberg har også mange «omegn-klubber», dvs. klubber med medlemmer som bor i omkringliggende kommuner. Innenfor en radius på 45min reisetid fra Tønsberg stasjon er befolkningsgrunnlaget 256 432 mennesker (4. kvartal 2023). Dette er med på å øke bruken av kommunens anlegg.

1.2 Aktivitetsformer

Preferansene for aktivitetsform og anleggsbruk varierer gjennom livet, men friluftsliv er den vanligste formen for fysisk aktivitet i Norge på tvers av aldersgrupper. I en undersøkelse gjort i 2012 svarte 61% at fysisk aktivitet i naturen og nærmiljøet er den formen for fysisk aktivitet de kunne tenke seg å gjøre

mer av i fremtiden. Forskning fra 2012 (Breivik & Rafoss) viser at friluftsliv er en aktivitetsform som ikke hovedsakelig drives av mennesker fra de høyeste sosiale lagene, til forskjell fra andre aktivitetsformer. Her er det en jevn fordeling blant folk, både sett med egen utdanning, foreldres utdanning, egen inntekt, og husstandens inntekt som variabler. Det at Friluftslivets år finner sted i 2025 bidrar også til at fokuset på friluftsliv vil være ekstra stort i anleggsperioden 2025-2028. Det er et stort potensial for økt fysisk aktivitet i det å gå, både som fritidsaktivitet, og som transport til og fra gjøremål. Forskning (Steene-Johannessen et al., 2019) viser at det er færre barn og unge enn tidligere som går og sykler til skolen.

FNs barnekonvensjon, artikkel 31,1 sier at «partene anerkjenner barnets rett til hvile, fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet». Grunnlaget for bevegelsesglede, gode aktivitetsvaner og fysisk funksjon legges i barne- og ungdomsårene. Et mangfold av attraktive arenaer som favner alle barn og unge er derfor vesentlig.

Det er samtidig nødvendig å ivareta en innsats i alle livets faser for å forebygge sykdom og for å kunne opprettholde helse, trivsel og fysisk funksjon i hele befolkningen.

Den organiserte idretten har en lang og sterk tradisjon i Norge, også i Tønsberg. Idretten gjør en uvurderlig innsats med å tilby barn og unge en meningsfull fritid. Idretten skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn, og ønsker å ha en posisjon som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet. Idrettslag som er tilsluttet NIF skal preges av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd. All idrettslig aktivitet skal bygge på grunnverdier som idrettsglede, fellesskap, helse og ærlighet.

Av Norges befolkning på ca. 5,5 millioner mennesker, var 1,82 millioner en del av den organiserte idretten gjennom et medlemskap i Norges Idrettsforbund (NIF) i inngangen til 2023. Før koronapandemien var medlemstallet oppe på 1,93 millioner medlemmer, men pandemien medførte at mange meldte seg ut av den organiserte idretten. Fra 1.jan 2022 til 1.jan 2023 har det vært en økning av medlemmer i NIF på 2% (36 189 medlemmer). Det viser at nordmenns deltakelse i organisert idrett går i en positiv retning ([Antall medlemmer i NIF](#)).

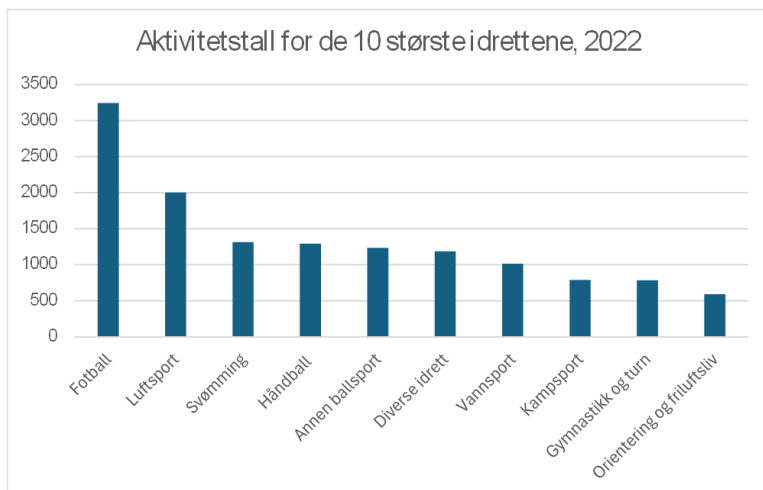

Foto: Sandefjord og Vear Klatreklubb

Også i Tønsberg er det mange innbyggere, og da særlig barn og unge (6-19 år), som er aktive i lokale idrettslag. Tall fra Ungdataundersøkelsen i Tønsberg 2021 viser at 51,8% av elever i Tønsberg kommune fra 5. trinn på barneskolen og opp til 3. klasse på videregående skole er aktivitetsdeltakende medlemmer i et idrettslag. 80% opplever idrettsanleggene der de bor som nokså bra eller svært bra. 84% av Tønsbergs befolkning rapporterer at de har svært god tilgang på idrettstilbud, noe som er høyere enn snittet for det gamle fylket Vestfold og Telemark på 82,5%. Ifølge Norsk idrettsindeks er andelen av befolkningen som drev med idrett i Tønsberg kommune i 2022 på 32,24%. Dette er høyere enn snittet i Vestfold og Telemark (26%) og samtlige andre fylker, med unntak av Trøndelag (39,5%). Det er også høyere enn landsgjennomsnittet for idrettsdeltakelse på 29,4%.

Ungdom som driver med idrett, trives bedre på skolen og er mer fornøyd med sine foreldre enn annen ungdom. Samtidig ser vi at de som er aktive driver med flere aktiviteter, og at andelen inaktive øker. I dag ser man en trend som viser at selvrealisering er viktig for valg av fritidsaktivitet. Tidligere var valg av fritidsaktivitet i større grad styrt av hva majoriteten i klassen/miljøet drev med. Nå er erfaringen fra idrettslagene at tilhørigheten til klubb er mindre, og at flere prøver mange idretter.

Idrettslagene rapporterer årlig inn medlems- og aktivitetstall til Norges Idrettsforbund. Aktivitetstallene viser hvor mange som deltar regelmessig på idrettslagets treninger eller representerer idrettslaget i konkurranser. Det er mange idrettslag som ikke har meldt inn tall, noe som gir store utslag på registreringen. I Tønsberg finnes det ca. 45 ulike idrettsgrener med sine undergrupper. Tønsberg kommune har 112 frivillige idrettslag- og foreninger. En oversikt over antall deltakere i de største idrettsgrenene i Tønsberg kommune i 2022 ligger ved som vedlegg under. Ifølge idrettsindeksen har Tønsberg 17 499 medlemmer i NIF, hvorav 7619 av disse er barn og ungdom. Det forekommer at flere er aktive i flere idretter, så det reelle tallet på totalt antall aktive i kommunen er noe lavere enn hva vedlegget viser.

Figur: Aktivitetstall for de 10 største idrettene i 2022 for Tønsberg kommune.

Topp 10-listen i Tønsberg over idretter med flest aktive idrettsutøvere skiller seg noe fra resten av landet. På landsbasis er også der fotball den største idretten, men da etterfulgt av håndball og golf som de største idrettsgrenene etter fotball. Tønsberg skiller seg altså særlig ut på antall aktive i luftsport, vannski og wakeboard. Begge miljøene er aktive i Tønsberg, men aktivitetstallene er svært høye ettersom at alle som prøver fallskjermbhopping eller vannski/wakeboard blir registrert som aktiv utøver. Begge miljøer har aktive brukere fra hele østlandsområdet. Det samme kan også sies om svømming, hvor alle som deltar på svømmeopplæringskurs blir registrert som aktiv utøver. Dette er en faktor som slår særlig ut på grafene.

Selv om idretten har en høy oppslutning, er det en kjent utfordring for den organiserte idretten at mange slutter i løpet av tenårene og begynner med andre former for fysisk aktivitet. Forskning viser at det sosiale miljøet og treneren har stor betydning for utøvernes opplevelse av idretten, og hvorvidt de ønsker å fortsette. Mange som legger opp begrunner dette ofte med et manglende samsvar mellom utøverens og miljøets ambisjoner. Motivasjonen til utøveren står i fare når en med «ha det gøy»-innstilling møter et idrettsmiljø med en utpreget «utviklings- og vinner»-innstilling hvor alt dreier seg om å trene mye for å bli god og å vinne. Når det ikke er samsvar mellom miljøets og utøverens innstilling til idrettsdeltakelsen, kan utøveren få en følelse av å være «kontrollert», og dermed miste motivasjonen. Ungdom oppgir følgende tre årsaker som viktigst for at de slutter med organisert idrett og friluftsliv: Ikke lenger gøy, tapt interesse, og at skole eller andre aktiviteter prioriteres ([Alle inkludert! Regjeringen.no](#)).

Det er viktig å anerkjenne at organisert idrett ikke passer for alle, og at det må tilrettelegges for flere typer aktivitetsformer som sikrer attraktive og helsefremmende fritidsaktiviteter og nærmiljøer for befolkningen gjennom alle livsfaser.

Forskning gjort av Norsk institutt for naturforskning (NINA) i 2020 viser at nesten 180 000 barn og unge er medlem av de ti største friluftsansjoneene i Norge ([Barn og unges friluftsliv, Friluftsrådernes Landsforbund](#)). Det tilsvarer 15,84% av befolkningen som var under 18 år i 2020. Som i den organiserte idretten, er det også her en overvekt av gutter, men ikke i en signifikant mengde (57% gutter). Direkte kontakt med naturen har stor betydning for personlig utvikling, og lek i naturomgivelser kan gi fordelaktige effekter for kognitiv, sosial og emosjonell utvikling. Den nyeste forskningsrapporten til NINA fra 2022 peker på friluftslivets avstand fra «idrettens prestasjonsorientering» som en av de viktigste suksessfaktorene for deltakelsen i friluftsliv ([NINA-rapport barn og unge friluftsliv, 2022](#)).

Det er mange barn og unge som deltar i det egenorganiserte friluftslivet. Tall fra 2017 viser at 94% av ungdom mellom 16-24 år deltok i en form for egenorganisert friluftsliv. Fotturer og bading utendørs er de mest populære aktivitetene, også i den nyeste undersøkelsen fra 2020. Den generelle deltakelsen i friluftsliv faller jo eldre vi blir. Samtidig er personer over 65 år mer aktive i friluftslivet nå enn på 1970-tallet. Generelt for befolkningen har deltakelsen i friluftsliv økt fra 66% av befolkningen i 1970, til 94,5% av befolkningen i 2020 ([Deltakelse i friluftsliv, Miljødirektoratet](#)).

Som tidligere beskrevet er det ikke tilfeldig hvem som er fysisk aktive eller driver med organisert idrett. Det er stadig økende sosiale forskjeller også når det gjelder aktivitetsnivået i Tønsbergs befolkning. Personer med høyere utdanning og/eller inntekt er i mer fysisk aktivitet enn de med lavere utdanning og/eller inntekt. Sosiale ulikheter i deltakelse starter tidlig i livet, og barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter som idrett og friluftsliv følger et mønster etter foreldrenes sosioøkonomiske bakgrunn. I Ungdataundersøkelsen for Tønsberg fra 2021 rapporterer 15% av elevene i ungdomsskolealder at foresatte mangler penger til å betale for fritidsaktiviteter av og til eller ofte. Minoritetsgutter er nesten like ofte med i idrett som majoritetsgutter, mens jenter med minoritetsbakgrunn er klart underrepresentert.

Både barn, ungdom og voksne ønsker i økende grad å drive med aktivitet når de selv vil. Egenorganiserte aktivitetsformer som ikke er ledet av trenere eller voksne blir stadig mer populært, og deltakelsen er mindre avhengig av egen eller foreldres utdanning og inntekt. Åpne arenaer for egenorganisert fysisk aktivitet i nærmiljøet, som ikke koster noe å bruke, kan bidra til å utjevne sosiale ulikheter. Her har alle, uavhengig av familiens sosiale status, mulighet til å delta. Denne utjevningen speiles i befolkningens deltakelse i friluftsliv, hvor 91% av de med lav utdanning i 2020 deltok i friluftsliv.

Ungdataundersøkelsen for Tønsberg fra 2024 viser at 61% av elever i ungdomsskolealder trener på egenhånd utenom organisert trening og på treningsstudio. Ungdataundersøkelsen fra 2021 viste at andelen som driver med egenorganisert klatring, streetdans, parkour, skating, snowboard/ski og andre lignende aktiviteter er 47%. Det finnes lite dokumentasjon på egenorganiserte aktivitetsformer lokalt, og spesielt i den voksne og eldre delen av befolkningen. Derfor må vi anta at trendene i Tønsberg er omtrent likt som for landet generelt. Blant voksne er følgende egenorganiserte aktivitetsformer mest attraktive:

- Fotturer i skog og mark
- Skiturer i skog og fjell
- Styrketrening
- Sykling til jobb og på tur
- Fotturer på fjell og vidde
- Jogging i mosjonshensikt
- Langrenn
- Sykling som trening
- Aktivitet i treningsstudio

MERKEDAMMEN

Merkedammen rundt 4,5 km

Lindsverkseter 2,7 km
Trollsvannstua 7,3 km

Trollsvannstua 6,4 km

Lindsverkseter 3,3 km

Merkedammen st
Flåtavann

5,0 km
Ånafjell

1.3 Anleggsbruk

Attraktive anlegg som treffer innbyggernes ønsker og behov er viktig for å skape arenaer for glede, mestring og sosiale møter, og er av stor betydning for å fremme aktivitetsnivået i befolkningen.

Tønsberg kommune har de siste årene utviklet flere spesialanlegg for idrett, men Telemarksforskning har i sin oversikt «Norsk idrettsindeks» vurdert at Tønsberg kommune skårer relativt lavt på antall anleggspoeng per innbygger. Anleggspoengene er beregnet på bakgrunn av verdsetting av anleggstyper etter kvalitet og kapasitet. Poengene er summert opp for hver kommune og delt på antall innbyggere. 1.1.2022 var scoren for Norge som helhet 157 per 1000 innbygger og 151,8 per 1000 innbygger i tidligere Vestfold og Telemark fylke. I Tønsberg kommune var scoren på 124,3 per 1000 innbygger. Dette er en økning fra 2020 hvor Tønsberg hadde en score på 106,6 per 1000 innbygger. Tønsberg kommune har en høy andel kommunale idrettsanlegg sammenlignet med de andre kommunene i Vestfold, og bruker derfor mye penger på anlegg. Tønsberg har også interkommunale anlegg, og mange idrettslag har medlemmer fra andre kommuner. Idrettsindeksen viser at Tønsberg har det høyeste aktivitetsnivået sett mot innbyggertall av alle kommunene i Vestfold med 32,24%. Aktivitetsnivået i Tønsberg er også høyere enn landsgjennomsnittet, som ligger på 29,43%. Sett i sammenheng med den høye aktivitetsandelen kan det se ut til at Tønsberg har en god strategi for pengebruk i idretten, ved at gode kommunale anlegg stimulerer til høy aktivitetsandel. Andelen i Tønsberg som oppgir at de er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet, er høyere enn landsnivået.

Idrettsanleggene i kommunen brukes mye, mange av anleggene er gamle og klubbene ønsker stadig mer tid til organisert idrett. Mange anlegg som brukes til tradisjonell idrett brukes også til egenorganisert fysisk aktivitet, eksempelvis friidrettsbaner, tennisbaner, skiløyper, turstier, skøytebaner og fotballbaner. Anleggsbruken øker også for andre typer egenorganisert fysisk aktivitet som skating, klatring, parkour, og utendørs styrketrening. Mange av disse aktivitetsformene mangler allikevel egnede anlegg for sin aktivitet. Oversikt over bruk av spillemidler viser at tilskudd til anlegg for fysisk aktivitet har økt de siste årene. I perioden fra 2016-2023 var økningen på søknadsbeløp til anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet i Tønsberg kommune på 104,7%. I samme periode har søknadsbeløpet til ordinære anlegg hatt en nedgang på 7,4%.

Mye av den frivillige innsatsen som leveres i idretts- og friluftsansasjoner kommer også den egenorganiserte aktiviteten til gode. Mange idrettslag tilrettelegger og drifter anlegg som lysløyper,

skiløyper, kunstgressbaner, treningsparker, og lignende. Disse står åpne og tilgjengelige, og er mye brukt til egenorganisert aktivitet ved siden av den organiserte idretten. I tillegg tilrettelegger også det organiserte friluftslivet i stor grad for friluftaktivitet som er gratis og åpen for allmennheten. Forutsigbarhet og gode rammevilkår for kommunens lag og foreninger er viktig for videre utvikling og drift, både av anlegg og aktivitet. Den anbefales for alle frivillige organisasjoner innen idrett og friluftsliv å jevnlig oppdatere seg på www.tilskudd.no. Dette er en nettside som gir en samlet oversikt over alle tilgjengelige statlige tilskuddsordninger.

Skolens uteområder og nærmiljøer er også viktige arenaer for egenorganisert fysisk aktivitet. Barn og unge tilbringer store deler av dagen på skolen, og mange har enkel tilgang til skolens områder også på ettermiddager, på kveldstid, og i helger. Gode og attraktive uteområder i tilknytning til skoler kan dermed gjøre en stor forskjell for barn og unges aktivitetsvaner. På bakgrunn av en rapport utarbeidet av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har de kommune barne- og ungdomsskolene besvart et spørreskjema tilknyttet størrelsen og kvaliteten på uteområdene. De har også vurdert tilgangen til idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg i området. Resultatene viser at størrelsen og kvaliteten på skolens uteområder og tilgangen til andre anlegg, varierer mye.

Nærhet til natur og mulighetene til å være fysisk aktiv har avgjørende betydning for hvor aktive folk er. Forutsetningen for å drive friluftsliv er at det er grønnstrukturer og naturområder nær der folk bor, og at det er godt merkede turmuligheter. Tilgjengelig friluftsliv handler om å ha nok attraktive arealer som befolkningen har rett til å ferdes på og som er tilrettelagt for bruk.

Tilgangen til arealer og anlegg for friluftaktivitet som nærturterreng og rekreasjonsareal er varierende. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at 35% av innbyggerne i Tønsberg kommune hadde trygg tilgang til nærturterreng, og at 44% av innbyggerne hadde trygg tilgang til rekreasjonsarealer i 2022. Friluftsområder er under stadig større press grunnet nedbygging. Under Covid-19 pandemien har vi med klar tydelighet sett verdien av å ivareta og tilrettelegge grønne tilfluktsrom. Naturen er alltid åpen, uansett hvem du er og din sosioøkonomiske klasse, men noe tilrettelegging kreves allikevel for å gjøre den attraktiv og tilgjengelig for alle deler av befolkningen.

Som kystkommune med rundt 55 kilometer lang kystlinje er Oslofjorden et sentralt friluftsområde for kommunens innbyggere. Mulighetene til å drive friluftsliv og egenorganisert aktivitet ved fjorden er mange. Tønsbergs kystlinje og Oslofjorden tilbyr blant annet muligheter for fotturer, sykling, padling, og bading. Mellom Essoraffineriet på Slagentangen i nord til Ilene innerst i Tønsbergfjorden tilbyr Tønsberg fem kyststier som egner seg godt til fotturer. Langs denne strekningen går også deler av den nasjonale sykkelruta «Kystruta». Store deler av sykkelruten har asfaltunderlag, med egen sykkelvei separert fra bilveien mange steder. Gjennom Padleled Vestfold er det tilrettelagt for padleturer langs hele Tønsbergs kyst. Kommunens 11 badestrender langs kystlinjen er også med på å tilgjengeliggjøre friluftaktiviteter i Oslofjorden for befolkningen i Tønsberg og omegn. Dessverre viser tester at 72% av elvene, innsjøene og kystvann i Tønsberg kommune har en utilfredsstillende tilstand. Det er vedtatt at kommunen og andre myndigheter skal iverksette nødvendige tiltak for å nå vannforskriftens mål om god økologisk tilstand innen 2027, og senest innen 2033.

1.4 Vurdering av anleggssituasjonen

I forbindelse med utarbeidelsen av ny anleggsplan ble det sendt ut en behovsundersøkelse til idretts- og friluftsforeningene i Tønsberg og omegn. Svarene fra behovsundersøkelsen er blitt brukt aktivt til å få en oversikt over anleggssituasjonen og de ulike behovene til idretts- og friluftsforeningene i Tønsberg kommune.

Tønsberg kommune har en variert anleggssituasjon. For mange aktiviteter har kommunen gode fasiliteter, mens for andre er deknningen mangelfull. De siste årene er det blitt utviklet flere nye anlegg for den organiserte idretten i Tønsberg. Allikevel er kommunens idrettsanlegg til stadig fullbooket, og mange lag og foreninger får ikke tildelt så mye treningstid som de ønsker. Mange av kommunens idrettsanlegg preges i tillegg av å være gamle og mye brukt over lang tid. Idretten har derfor et behov for økt hallkapasitet og at eksisterende anlegg vedlikeholdes. Et ønske for mange idrettsforeninger som kom frem gjennom behovsundersøkelsen, er ønsket om å få mer sentrale lokaliseringer for sin aktivitet for å forenkle rekrutteringen. Kommunen har begrenset med aktivitetsområder i umiddelbar nærhet til Tønsberg sentrum, og aktiviteten i disse vil primært bli prioritert til de idrettsforeningene som tradisjonelt har tilhørighet til disse lokalene.

Barkåker er et lokalsenter i kommunen som gjennom mange år har hatt manglende hallkapasitet. Behovet for en utvidelse av hallkapasitet på Barkåker har blitt tydeligere de siste årene. En utbygging

fra halv til hel idrettshall på Barkåker kan i tillegg bidra til å løse mange av de utfordringene kommunen har i dag med fordeling av halltider.

Tønsberg Ishall er ett av anleggene hvor kapasiteten er sprengt. Det vil derfor i den kommende anleggsperioden jobbes strukturert med å få på plass tak og vegger over Maier Arena, slik at issesongen her blir lenger og man i mye større grad kan planlegge aktivitet uten å hensynta vær og vind. Dette vil bidra til å dempe trykket for isidrettene betraktelig. Grunnet dagens korte utesesong og uforutsigbarheter tilknyttet vær, er det flere av leietakerne fra den organiserte idretten som i dag må leie i Tønsberg ishull. Hurtigløp og bandy er idretter som vil kunne trene på sin foretrukne treningsflate i mye større deler av året, samt at kunstløp og barnehockeyen vil kunne ha Maier arena som sin treningsarena. Spesielt at kunstløp og barnehockeyen som ikke er avhengig av en fullskala bane eller fastmonterte vant kan bruke Maier arena til treningsavvikling ved etablering av tak og vegger, vil bidra til å frigjøre sårt trengt treningstid for de treningsgruppene som trenger Tønsberg ishull og dens fasiliteter til sin treningsavvikling. I de deler av året hvor det ikke er lagt is vil Maier Arena kunne være en arena for konserter, kulturarrangementer, messesamlinger, og til andre alternative bruksområder. Nyere undersøkelser gjennomført av Norconsult viser betydelige besparelser ved etablering av tak og vegger i størrelsesorden 1,5-2 millioner i årlig innsparing.

Det er flere kunstgressbaner som må rehabiliteres. I den forbindelse skal kommunen i samarbeid med aktuelle idrettslag komme frem til aktuelle innfyll. Dette medfører at kommunens kunstgressbaner i kommende anleggsperiode vil kunne ha ulike innfyll frem til det er kommet en fullverdig god erstatning til gummigranulat på markedet.

Tønsberg gressbane, som er kommunens hovedanlegg for fotball på toppnivå, er ett av kunstgressanleggene det er mest kritisk å få rehabilitert snarest. Greveskogen idrettspark er et anlegg som preges kraftig av slitasje. Det vil derfor i anleggsperioden prioriteres å rehabilitere dette anlegget slik at Tønsberg kommune kan fortsette å tilby et like godt og bredt tilbud av friidrett til sine innbyggere.

Som Vestfold og Telemarks eneste arena for amerikansk fotball er Gamle idretten viktig for Vestfold og Tønsberg skal kunne tilby et bredest mulig idrettsmangfold (Grenland Giants fra Skien spiller på

Gjerpen stadion, primært tilrettelagt og merket for fotball). Med en slik sentral rolle i idrettsmangfoldet har Gamle idretten et behov for et klubbhus med sanitærfasiliteter hvor man kan skifte og forberede seg til kamp. Dette vil bli utredet ytterligere i kommende anleggsperiode. Kaldnesbanen er et spesifikt anlegg som i kommende anleggsperiode skal utredes for mest hensiktsmessig bruk av. Det er fortsatt uavklart hva som vil bli bruken av denne fine aktivitetsflaten med sentral beliggenhet.

For vannaktivitet ble det ikke realisert noen anlegg i foregående planperiode. Behovet for utbedret vanntilbud ble identifisert allerede i 2015. Dagens svømmehall bærer preg av mye bruk over mange år, og blir i stadig dårligere forfatning. Økning i innbyggertall i kommunen gjør at dagens svømmehall heller ikke tilfredsstiller plassbehovet. Svømmehallen er en arena både for organisert aktivitet, egenorganisert aktivitet og ulike rehabiliteringsformer, samt fungerer som en livsviktig opplæringsarena for skolesvømmingen. For en kystkommune som Tønsberg er det spesielt viktig å ha innbyggere som er svømmedyktige og trygge i vann. Årlig drukner det mer enn 100 personer i Norge, mange av disse på grunn av manglende svømmeferdigheter. Ifølge Norges Svømmerforbund er ett 25m-basseng per 10.000 innbygger samfunnsøkonomisk ønskelig og forsvarlig. Tønsberg kommune har kun to 25m-bassenger, som utgjør 29.600 innbyggere per basseng. Kommunen har i tillegg noen mindre bassenger. En økning i vannflata vil dermed være et viktig grep både i et idretts-, folkehelse og sikkerhetsperspektiv. Det vil derfor fortsettes med å være et stort fokus på ny svømmehall i kommende anleggsperiode. Et positivt tiltak i skolesvømmingen, er den vellykkede prøveordningen som ble gjennomført i 2024 hvor Karlsvika ble brukt til utesvømming som en del av svømmeopplæringen. Dette er tiltak som vil videreføres til kommende skolekull.

Innen friluftsliv og egenorganisert aktivitet generelt vurderes anleggsdekningen som mer mangelfull enn for organisert aktivitet. De siste årene er det utviklet flere gode nærmiljøanlegg på ulike skolers uteområder. Dette er tiltak vi vil fortsette med, da det er anlegg som kan benyttes både på dag-, ettermiddags- og kveldstid.

Tønsberg kommune har følgende status for tilgang til turstier:

- 19,7km kyststi, 19,7km Pilegrimsled, og 137km med andre merkede turstier.
- 67% av innbyggerne i Tønsberg har tilgang til en tursti nærmere enn 500m fra der de bor.
- 6 av 11 idrettsanlegg er koblet til merka turstier.

- 10 av 19 barneskoler er koblet til merka turstier
- 11 av 11 ungdomsskoler er koblet til merka turstier.
- 12 av 17 friluftslivsområder er koblet til merka turstier.

Anlegg for lavterskel egenorganisert aktivitet som ikke er kostnadskrevenne er spesielt viktig i de områdene av kommunen som har høyere andel barn fra lavinntektsusholdninger og kommer dårlig ut levekårsundersøkelsen. Derfor vil vi prioritere utvikling av flere nærmiljøanlegg her. Det er også behov for en egnet hall som har avsatt tid til egenorganisert aktivitet. Messehall B blir foreslått utbedret som et alternativ til å dekke dette behovet og samtidig kunne brukes av den organiserte idretten innenfor cheerleading og kampsport.

For å fremme det fysiske aktivitetsnivået i befolkningen generelt er friluftsansaler og anlegg nær der folk bor avgjørende. Det er derfor behov for å prioritere ivaretagelse og utvikling av friluftsområder i tiden fremover, slik at disse er lett tilgjengelige og attraktive for hele befolkningen. Som en del av friluftslivets år i 2025 ønsker kommunen å dra med seg kommunens friluftslivsforeninger på å gi friluftslivet et ekstra løft. Det vil i forbindelse med friluftslivets år bli gjort en ekstra vektlegging av friluftsliv og friluftslivsaktiviteter i kommende anleggsperiode. Blant annet utredes det muligheter for å etablere et nytt stupetårn i Tønsberg kommune.

1.5 Hovedutfordringer

Med bakgrunn av status og trender er følgende hovedutfordringer identifisert:

- En stor andel av befolkningen er for lite aktive.
- En stor andel av befolkningen følger ikke de nasjonale kostrådene.
- Tønsberg kommune har en høyere forekomst av psykiske helseplager enn landsgjennomsnittet.
- Det er sosiale ulikheter i fysisk aktivitetsnivå og deltakelse i organiserte idretts- og friluftslivsaktiviteter.
- Skolene har varierende størrelse og kvalitet på sine uteområder, og varierende tilgang til nærmiljø-, friluftsliv- og idrettsanlegg.
- Kommunen har generelt mange eldre anlegg.

- Dagens svømme/vanntilbud er mangelfullt, da svømmehallen er i dårlig forfatning og samlet vannflate er for liten sett i forhold til kommunens innbyggertall.
- Store deler av kystvann, elver og innsjøer i Tønsberg kommune har en utilfredsstillende tilstand.
- Brukere av dagens anlegg er ikke bare innbyggere av Tønsberg kommune, men i stor grad, og større enn i en «vanlig kommune», brukere fra nabokommunene og omegn.
- Det er stadig vanskeligere å rekruttere frivillige til idretts- og friluftaktiviteter, men de som er frivillige bruker mer tid på frivillighet enn tidligere.
- Friluftsområder er under stadig større press grunnet nedbygging.
- Tønsberg kommune har en høy andel kommunale anlegg sett mot en gjennomsnittlig kommune i Norge/Vestfold. Det medfører at mange foreninger avhenger av kommunens knappe ressurser for å få egen drift og aktivitet til å gå rundt.
- Flere av Tønsbergs idrettsforeninger har større søkermasser enn de evner å kunne ta inn.
- Tønsberg kommune er inne i en krevende økonomisk periode, hvor kommunen er nødt til å gjøre store kutt. Budsjettet til idrett og friluftsliv er blant de mange områdene som blir rammet av dette. Dette medfører noe mindre handlingsrom og hardere prioritering fremover.

2. Plantema

På bakgrunn av nasjonale, regionale og lokale føringer og status, trender og identifisering av hovedutfordringer i kommunen vil følgende mål og strategier legges til grunn i planperioden.

2.1 Hovedmål

- Sammen skal vi skape begeistring for idrett og friluftsliv, og senke terskelen for å delta.

2.2 Delmål

- Arealer og anlegg for idrett og friluftsliv skal være tilgjengelig for folk der de bor og oppholder seg.
- Kommunen skal ha gode tilbud for variert fysisk aktivitet til alle årstider.
- Nærmiljøanlegg som bygges skal skape aktivitetsglede.
- Kommunen skal ha anleggskapasitet til å bedrive både bredde- og toppidrett.
- Anleggene skal være funksjonelle og innbydende for flere aktiviteter.

- Det skal være en helhetlig tanke bak anleggsutbygging i forhold til klima, miljø og bærekraft.

2.3 Strategier og tiltak

- Folk skal få god informasjon om hvilke muligheter det er for å utøve friluftslivsaktivitet der de bor.
- Viktige friluftsområder skal ivaretas og utvikles. Spesielt skal ...
 - Karlsvika forsterkes og utvikles videre som et attraktivt friluftsområde for utesvømming, variert friluftslivsaktivitet, og strandglede.
 - Kulturhavna knytte kyststien sammen med kommunens byliv, og tilby spennende aktivitetsmuligheter.
 - Løypenettet for langrenn være attraktivt for Tønsberg og omegn.
 - Kulturstiene være tilgjengelige, ryddet, og godt merket.
 - det sikres at hensynet til allmennhetens ferdsel, opphold og rekreasjon blir ivaretatt i
 - forvaltning av strandsonen.
- Det skal skapes vannglede i Tønsberg gjennom blant annet å etablere et utendørs stupetårn.
- Frivillige foreninger, organisasjoner og dugnadsgjenger skal være sentrale aktører i å skape økt friluftslivsaktivitet.
- Aktivitetstilbudet for målgruppene ungdom og barnefamilier er særlig prioritert.
- Kommunens egne eldre anlegg er særlig prioritert.
- Prioritere Tønsberg Gressbane som kommunens hovedanlegg for toppfotball.
- Prioritere bygging av tak og vegger på Maier Arena i samarbeid med aktuelle nabokommuner.
- Prioritere bygging av ny svømmehall i samarbeid med Færder kommune.
- Legge til rette for idrettsarrangementer i kommunen.
- Aktivt samarbeide med frivillige, offentlige og private aktører for å opprettholde, drifte og videreutvikle kommunens totale infrastruktur for fysisk aktivitet.
- Stille egnede tomter tilgjengelig for private ikke kommersielle idretts- og friluftsanlegg.
- Aktivt søke midler til anlegg for idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet fra potensielle bidragsytere.
- Være positive til å gi kommunal lånegaranti for lag og foreninger som skal bygge anlegg for idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet.
- Vedlikeholde eksisterende anlegg slik at de innfrir kravene aktiviteten stiller.
- Ved etablering og rehabilitering av kunstgressanlegg skal det benyttes miljøvennlig innfyll.

- Kommunens gjenbruksforetak Godt nok! skal brukes til å oppgradere kommunens idrettsanlegg.

3. Handlingsdel

Anleggsplanen og den prioriterte er forankret i gjeldene økonomiplan for perioden. Kommunedirektøren innstiller på tilsvarende nivå som foregående år. Totalt avsettes det kr.4.150.000,- årlig. Denne bevilgningen er forventet å utløse utredninger og anleggstiltak til en brutto ramme på ca. kr. 32 millioner. Finansieringsmetoden fra forrige plan videreføres ved at kommunens bevilgning er netto egenandel og alle andre tilskudd og refusjoner kommer i tillegg. Kostnadsoverslagene i prioritierungslisten er basert på erfaringstall, og avvik kan forekomme.

Prioriteringsrekkefølgen er satt opp med hensyn til behov og mulighet for realisering. Det vil på mange av anleggene kunne komme opp utfordringer i forbindelse med gjennomføringen som an medføre vesentlig forsinkelse. Ved slike eventuelle utsettelse kan tiltak lengre ned på listen bli gjennomført på et tidligere tidspunkt om de skulle være klare til utførelse. Mange av de større tiltakene vil kreve lang planleggingstid og ha gjennomføring over flere år.

I kolonnen «annen finansiering» i prioritierungsdokumentet er det forventet at midlene skaffes gjennom bidrag fra stiftelser, sponsorer, dugnad, m.m. Hvilke anlegg som fullfinansieres først vil også ha betydning for gjennomføringsrekkefølgen.

3.1 Prioriterte anlegg i planperioden

Utredninger 2025-2028							
Hva	Hvorfor/Beskrivelse	Kostnadsoverslag	Mva refusjon	Egenandel	Annen finansiering	Oppstart	
Nytt svømmeanlegg	<i>Svømmehallen er av eldre karakter og er moden for kraftig rehabilitering. Det har lenge vært planlagt å bygge ny hall. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen ser dette ut til å utsettes frem til 2030. Hallen ble åpnet i november 1967. Tilbygget, nedre hall, ble bygget i 1978.</i>	Gjennomføres utenom anleggsplanen.					
Kulturhavna - mulighetsstudie uteområde	<i>Mulighetsstudie for aktivitetspark/ friluftslivsområde i tilknytning til Kulturhavna.</i>	Søkes realisert ved ekstern finansiering.	kr 300 000			kr 300 000	Våren 2025
Statlig sikring av nye friluftsområder	<i>Systematisk arbeid for å kjøpe opp og sikre viktige friluftsområder for fremtiden.</i>	Finansieres utenom anleggsplanen.					Løpende
Messehall B	<i>Utredes for videre bruk.</i>	Søkes gjennomført med ekstern finansiering.	kr 400 000	kr 80 000	kr 120 000	kr 200 000	Våren 2026
Revidering av kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder	<i>Miljødirektoratet vil i 2025 initiere en revidering av kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder.</i>	Gjennomføres administrativt					2026
Tretoppsti Messeområde/ Frodeåsen	<i>Mulighetene for å bygge tretoppsti i Messeområde/ Frodeåsen vurderes nærmere med aktuelle samarbeidspartnere som bla. Tønsbergmessen.</i>	Søkes gjennomført med ekstern finansiering.					Våren 2025
Kaldnesbanen	<i>Vurderes for fremtidig bruk.</i>						
			Kostnadsoverslag	Mva refusjon	Egenandel	Annen finansiering	
			kr 700 000	kr 80 000	kr 120 000	kr 500 000	

Nærmiljøanlegg 2025-2028								
Hva	Hvorfor/Beskrivelse	Kostnadsoverslag	Spillemidler	Mva refusjon	Egenandel	Annen finansiering	Oppstart	Forventet ferdig
Kulturstiene	<i>Det er behov for å ruste opp kulturstiene. Arbeidet blir prioritert sammen med dugnadsgjengene i kommunen. Kostnadsrammen blir fordelt forholdsvis på de ulike kulturstiene etter videre kartlegging.</i>	kr 1 000 000	kr 500 000	kr 200 000	kr 300 000		2025	2028
Laskenhavna park, Sem	<i>Utbedring av parken Laskenhavna er igangsatt. Det har vært gjennomført en mulighetsstudie i området, og behov for utbedring av parken fremkommer der. Det settes av midler for å fullføre parken i dialog med velforeningen.</i>	kr 2 000 000	kr 900 000	kr 400 000	kr 700 000		2025	2026
Kulturhavna	<i>Knytte byen mot kyststien. Etablere attraktivt nærmiljøanlegg/område for friluftslivsaktivitet.</i>	kr 3 500 000	kr 900 000	kr 700 000	kr 1 900 000	kr 500 000	2026	2027
		Kostnadsoverslag	Spillemidler	Mva refusjon	Egenandel	Annen finansiering		
		kr 6 500 000	kr 2 300 000	kr 1 300 000	kr 2 900 000	kr 500 000		

Ordinære anlegg 2025-2028													
Hva	Hvorfor/Beskrivelse	Kostnadsoverslag		Spillemidler		Mva refusjon		Egenandel	Annen finansiering	Oppstart	Forventet ferdig		
Tønsberg Gressbane	Rehabiliter kunstgress uten plastholdig ifyll inkl. vanningsanlegg og rehabiliter undervarmeanlegg ved å koble på overskuddsvarme fra Tønsberg Ishall og Maier Arena.	kr	8 500 000	kr	2 800 000	kr	1 700 000	kr	3 000 000	kr	1 000 000	2025	2026
Meny Arena - Innendørs fotballhall 60x40, Bergsåsen	Rehabiliter kunstgress uten plastholdig ifyll og bytte lysanlegg.	kr	4 500 000	kr	850 000	kr	900 000	kr	2 750 000			2025	2026
Friluftsområde Karlsvika	Oppgradering av låven på Karlsvika for oppbevaring av utstyr til utesvømming og friluftsbuk.	kr	3 700 000	kr	500 000	kr	740 000	kr	2 460 000			2026	2027
Greveskogen idrettspark friidrettsbane	Bytte tartandekket på friidrettsbanen.	kr	4 500 000	kr	1 250 000	kr	900 000	kr	2 350 000			2026	2027
Sanitæranlegg m. klubbhusfasiliteter 3. dammen i Messeområde	Område er et mye brukt friluftsområde. Tønsberg Wakeboard og vannskiklubb har tilhørighet i området. Sanitæranlegget skal være universelt utformet med toalett tilpasset rullestol.	kr	2 500 000	kr	700 000	kr	500 000	kr	650 000	kr	650 000	2027	2028
Klubbhusfasiliteter - Gamle idretten	Amerikansk fotball har et behov for klubbhus med sanitærfasiliteter hvor man kan skifte og forberede seg til kamp. Det må vurderes om tiltaket lar seg fullfinansiere, evt. må det vurderes om tiltaket skal forlenges i anleggsplan for 2029-2032.	kr	3 820 000	kr	700 000	kr	764 000	kr	1 750 000	kr	650 000	2028	2028
Tak og vegger Maier Arena skøytebane	Hallkonstruksjon over dagens anlegg.	Finansieres utenom anleggsplanen i samarbeid med mange samarbeidsaktører.									2027	2028	
Stupetårn	Etablere et stupetårn i Tønsberg.	kr	2 425 000	kr	700 000	kr	485 000	kr	620 000	kr	620 000	2028	2028
		Kostnadsoverslag		Spillemidler		Mva refusjon		Egenandel	Annen finansiering				
		kr	14 520 000	kr	3 150 000	kr	2 904 000	kr	7 210 000	kr	1 300 000		

Prioriterte anlegg som ikke mottar økonomisk støtte gjennom anleggsplanen, men som er ønskelig å få realisert i perioden hvor kommunen er bidragsyter/sparringspartner for realisering gjennom for eksempel tildeling av tomt, veiledning om finansiering, etc. Rekkefølgen er satt opp alfabetisk. Det vil på mange av anleggene kunne komme opp utfordringer i forbindelse med gjennomføringen som kan medføre vesentlig forsinkelse. Ved slike eventuelle utsettelse kan tiltak lengre ned på listen bli gjennomført på et tidligere tidspunkt om de skulle være klare til utførelse. Mange av de større tiltakene vil kreve lang planleggingstid og ha gjennomføring over flere år.

Prioriterte anlegg uten økonomisk støtte - alfabetisk rekkefølge		
Hva	Beskrivelse	Status
11' er fotballbane Barkåker	Barkåker IF ønsker å få realisert bygging av ny kunstgressbane på Barkåker.	Det jobbes med finansiering og hvilke innfyllsmateriale klubben ønsker.
11' er fotballbane Slagen IF	Slagen IF ønsker å få realisert bygging av ny kunstgressbane på Slagen, i nærheten av Volden skole.	Det jobbes med finansiering, bruk av kommunal grunn og hvilke innfyllsmateriale og samarbeid med Volden skole.
11' er fotballbane Bergsåsen	Ramnes IF ønsker å få realisert bygging av ny kunstgressbane på Bergsåsen.	Det jobbes med finansiering og bruk av grunn.
3 vs 3 baner Bergsåsen	Ramnes IF ønsker å få realisert bygging av 3 vs 3 bane med vant ved kunstgressbanen på Bergsåsen.	Det jobbes med bruk av kommunal grunn.
Bordtennis og buldrehall	Husøy og Foyland IF ønsker å få realisert bygging av egen hall for bordtennis og buldring ved Husøy Arena.	Må avklares nærmere.
Klatrehall	Klatregruppen til Vear IF, SAVE ønsker å realisere klatrehall i forlengelsen av dagens idrettshall på Vear.	Det jobbes med finansiering og bruk av kommunal grunn.

Oppsummert:	Kostnadsoversalg	Egenandel
Utredninger:	kr 700 000	kr 120 000
Nærmiljøanlegg:	kr 6 500 000	kr 2 900 000
Ordinære anlegg:	kr 14 520 000	kr 7 210 000
Totalt:	kr 21 720 000	kr 10 230 000
Avsatt midler i perioden:	År 2025	kr 4 150 000
	År 2026	kr 4 150 000
	År 2027	kr 4 150 000
	År 2028	kr 4 150 000
Totalt avsatt i perioden:		kr 16 600 000

Vedlegg

4. Føringer

Det finnes en rekke nasjonale, regionale og lokale føringer som påvirker retningen for planen. Under følger en oppstilling og kort beskrivelse av de viktigste føringene.

4.1 Nasjonale føringer

FNs bærekraftsmål:

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030.

Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Det er særlig følgende mål som er relevante for planen:

- Mål nr. 3: God helse og livskvalitet
- Mål nr. 10: Mindre ulikhet
- Mål nr. 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål nr. 17: Samarbeid for å nå målene

Loverk:

- Folkehelseloven: Jfr. § 4 Kommunens ansvar for folkehelsearbeid, 2. ledd: Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er et viktig virkemiddel i kommunens folkehelsearbeid for en planmessig og målrettet utbygging av anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet og tiltak som fremmer aktivitet gjennom kommunens tjenesteyting.
- Plan- og bygningsloven: Plandelen av loven har bestemmelser om oppgaver og myndighet i kommunal planlegging, medvirkning, offentlig ettersyn, politisk behandling og vedtak av planer.
- Kulturloven: I Lov om offentlige styresmaktens ansvar for kulturvirksomhet (kulturlova) § 4 heter det: Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit

breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

- Frilufsloven: Hensikten med Frilufsloven er å verne frilufslivets naturgrunnlag og sikre allmennheten fri ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve frilufsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet, bevares og fremmes.
- Pengespill-loven: Spillemidler til anlegg for idrett, frilufsliv og fysisk aktivitet er hjemlet i lov om pengespill. I følge § 10 skal overskudd av spillevirksomhet benyttes bla. til idretts- og kulturformål.
- Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven: Loven har bestemmelser om universell utforming. Det er et krav at anlegg skal tilfredsstille kravene om universell utforming for å få støtte fra spillemidlene.

Nasjonale meldinger, handlingsplaner og strategier:

- Meld. St. 19 (2018–2019) Folkehelsemeldinga — Gode liv i eit trygt samfunn: Her presenterer regjeringa den samla innsatsen for å fremme bedre folkehelse og god livskvalitet i befolkningen. Regjeringen ønsker å forsterke innsatsen på områdene: Tidlig innsats for barn og unge, forebygging av ensomhet og mindre sosial ulikhet i helse.
- Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029: Regjeringen tar viktige grep for å skape et mer aktivtvennlig samfunn. Fysisk aktivitet understrekes som et nasjonalt hensyn som skal ivaretas i samfunns- og arealplanlegging. Planen har følgende innsatsområder: Gå- og aktivtvennlige nærmiljøer, Fritidsarenaer; frilufsliv, idrett mv., Hverdagsarenaer; barnehage, skole og arbeidsliv, Helse- og omsorgstjenester og Kunnskapsutvikling og innovasjon.
- Meld. St. 26 (2011–2012). Den norske idrettsmodellen: Barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne, samt inaktive, er primære målgrupper for det statlige engasjementet innen idrett. Den frivillige medlemsbaserte idretten skal sikre gode rammevilkår, slik at man får et omfattende og inkluderende aktivitetstilbud. Satsing på ungdomsidrett skal økes, og det skal legges til rette for egenorganisert aktivitet og frilufsliv.

- Meld. St. 18 (2015–2016). Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet, og tilhørende handlingsplan fra 2018: Regjeringen vil ta vare på friluftsliv som en levende og sentral del av norsk kulturarv og nasjonal identitet, og som en viktig kilde til høyere livskvalitet og bedre helse for alle. Regjeringen ønsker at så mange som mulig utøver friluftsliv jevnlig og prioriterer friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle skal kunne være fysisk aktive og oppleve naturen, også i hverdagen.

- Mestre hele livet - Strategi for god psykisk helse (2017–2022): Gjennom strategien vil regjeringen skape et samfunn som fremmer mestring, tilhørighet og opplevelse av mening. Regjeringen har som mål at flere skal oppleve god psykisk helse og trivsel, og at de sosiale forskjellene i psykisk helse reduseres.

- Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv: Innsatsområde 6 “Tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv” er spesielt relevant for denne planen. For å fremme et aktivt friluftsliv er det nødvendig å gjennomføre tiltak som retter seg mot de viktigste påvirkningene og som bidrar til å nå målene. Strategien skal prioritere innsatsområder som bidrar til å nå målsetningene om at allmennhetens tilgang til strandsonen bedres, områder som er viktige for friluftsliv skal fremstå som attraktive, og at friluftslivsområdene skal bli brukt av alle befolkningsgrupper.

- Alle inkludert! Handlingsplan for like muligheter til å delta i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter, 2024-2026: Strategien søker å fremlegge tiltak som skal bidra til å skape like muligheter for deltakelse, uansett sosioøkonomiske klasse, kjønn, alder, eller bakgrunn. Planen er basert på forskning og er laget etter innspill og dialog med barn og ungdom, organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner. Planen har seks innsatsområder og 43 tiltak. De seks innsatsområdene er som følgende: (1) få ned prisene og kostnadsdrivere på aktiviteter, (2) gi god og tilgjengelig informasjon om aktiviteter og tilbud, (3) gjøre et større mangfold av tilbud tilgjengelig for flere, (4) styrke barn og unges stemmer og lokal medvirkning i fritids- og kulturaktiviteter, (5) stimulere til mer, og nye former for samhandling, og (6) få mer kunnskap om sosial ulikhet og effekter av tiltak.

I tillegg til meldingene og de nasjonale strategiene publiserer til stadighet Kulturdepartementet

veiledere innenfor forskjellige fagtemaer som blant annet Kunstgressboka, veileder om universell utforming i anlegg for idrett og fysisk aktivitet, samt egen veileder for kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet, m.m. Disse veilederne vil ikke bli presentert her, men vil aktivt bli brukt som verktøy i arbeidet med de enkelte anlegg/prosjekt.

4.2 Regionale føringer

- Vestfold og Telemark– der mennesker møtes, Kulturstrategi 2021–2024: Strategien skal bidra til følgende: Kultur bringer mennesker sammen. Kultur bidrar til aktivitet, dialog, inkludering og opplevelser, og er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati. Kultur har en identitetsskapende effekt på både individer og samfunn, skaper mening og trivsel, og virker positivt på folkehelsen. Strategien har hovedtemaene stedsutvikling, integrering, kunnskap, aktivitet, arenaer og internasjonalisering.
- Regional plan for folkehelse i Vestfold 2019-2030: Planen har fire samfunns mål for Vestfold, som blant annet sier at innbyggerne skal oppleve trygghet, tilhørighet, og å ha mulighet for å bidra i samfunnet, at nærmiljø og lokalsamfunn utvikles kontinuerlig som ressurser for helse og trivsel, og at vilkårene for helsefremmende levevaner er forbedret.
- Regional plan for bærekraftig utvikling (RPBA): RPBA er Vestfolds felles plan for langsiktig arealbruk fram til 2040. Planen gir rammer for vekst og utvikling i Vestfold. Vi skal både utnytte dagens infrastruktur på en optimal og samfunnsøkonomisk måte, og ta vare på viktige jordbruks-, natur-, rekreasjons- og kulturverdier. Planen har en viktig rolle for arealpolitikken for blant annet idrett og friluftsliv. Planen bidrar til å skape forutsigbarhet i planleggingen for offentlige og private aktører, og er regionens forpliktende plan for utføring av arealpolitikk som skal skape rom for bærekraftig samfunnsutvikling.

4.3 Lokale føringer

Visjon:

Tønsberg kommune - der barn ler

Verdier: samarbeid, nytenking, trygghet og bærekraft

«Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune».

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033 peker på følgende satsningsområder for planen og kommunens arbeid i årene fremover: Trygge oppvekstmiljø, Klima- og miljøvennlig vekst og utvikling, Helsefremmende og inkluderende stedsutvikling, og Innovasjon og samskapning. Følgende satsningsområder, mål og strategier er relevante for denne planen:

- I Tønsberg bor 8,6% av barn mellom 0 og 17 år i en husholdning med lav inntekt. Barn fra lavinntekts-husholdninger deltar mindre i organiserte fritidsaktiviteter, opplever oftere ensomhet og utenforskap, trives dårligere på skolen, har større sjanse for å få psykiske helseplager, og har økt sannsynlighet for selv å få lav inntekt når de blir voksne.
- Det antas at barn og unge i Tønsberg har en økende tendens til både inaktivitet og fedme, i likhet med landet generelt. Andelen som oppfyller helsedirektoratets sine anbefalinger for fysisk aktivitet nasjonalt, synker fra rundt 90% av 6-åringene til 45% av 15-åringene. I tillegg ligger psykiske lidelser og rusbrukslidelser i Tønsberg over landsgjennomsnittet. Manglende sosial støtte, manglende mestringsfølelse, og lite fysisk aktivitet er alle faktorer som bidrar til utvikling av psykiske lidelser. Idrett bidrar til å motvirke disse faktorene. Grunnlaget for god psykisk helse legges ikke bare i helsesektoren, men i hele kommunesamfunnet og innenfor alle sektorer. Vi trenger miljøer som forebygger ensomhet, både fysiske og sosiale møteplasser, men også å ivareta naturen som i seg selv har en stressdempende effekt på oss.
- Kommunen søker å være en sentral aktør for å sikre god infrastruktur for utøvelse av fysisk aktivitet. Det er dessverre et stort vedlikeholdsetterslep på kommunale nærmiljø- og lekeanlegg, og det jobbes systematisk med å oppgradere og utvikle disse.
- Befolkningen har vokst med 1,3% årlig de siste tre årene. En videre vekst i antall innbyggere krever bærekraftig arealbruk.
- **Hovedmål 1:** I samhandling med barn og unge skaper Tønsberg varierte arenaer for inkludering og mangfold, mestring og aktivitet. Dette skal gjøres gjennom å:
 - Legge til rette for trygge og aktivitetsfremmende omgivelser der barn og unge får varierte muligheter for mestring, utfoldelse og samhandling.
 - Involvere barn og unge i å skape varierte og allsidige fritidsaktiviteter og arenaer.
 - Vektlegge universelle tiltak.
 - Legge til rette for at barn og unge har mulighet til å inkluderes i meningsfulle idretts- og kulturaktiviteter.
 - Sikre og utvikle attraktive, universelt tilgjengelige arenaer for fysisk, kulturell og sosial aktivitet nær der barn og unge bor.
 - Ivareta og sikre tilgang til natur og kultur som helsefremmende, trivselsskapende og som legger til rette for fysisk aktivitet og identitetsbygging.

- **Hovedmål 2:** I Tønsberg tar vi ansvar for våre ressurser, vår natur, og det globale klimaet slik at framtidens generasjoner kan ha minst like god livskvalitet som oss.
 - La vekst og utvikling skje gjennom fortetting, transformasjon og mer effektiv bruk av arealer innenfor allerede bebygde områder.
 - Nye og eksisterende bygg skal være ressurseffektive og ha et lavt klimafotavtrykk.
- **Hovedmål 3:** I Tønsberg har vi helsefremmende hverdagsliv.
 - Legge til rette for aktivitetstilbud og sosiale møteplasser for de som ikke har fast arbeidstilbud.
 - Sikre utvikling og vedlikeholde av helårs aktivitetstilbud og kulturarenaer, organisert og egenorganisert, i hele kommunen.
 - Sikre tilgang til sjø, skjærgård og sammenhengende grøntområder med gjennomgående sti- og turveisystem i nærmiljøene og skog/kulturmark.
 - Legge prinsippet om universell utforming til grunn for alle relevante kommunale planer.
- **Hovedmål 4:** Tønsberg kommune har en høy kompetanse og en kultur for nytenking/innovasjon som bygger sosial-, miljø- og økonomisk bærekraft.
 - Ta i bruk samskapning som et bærende prinsipp i kommunen som bidrar til økt tjenestekvalitet og brukertilfredshet.
- **Hovedmål 5:** Tønsberg kommune er en attraktiv arbeidsgiver hvor ansatte har kompetanse som samsvarer med de oppgaver kommunen skal løse.
 - Skape tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle.
 - Ha en målrettet ressursbruk og en forsvarlig ressursforvaltning.

I tillegg til Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033, har kommunen «Tjenestestrategier i nye Tønsberg» som et strategisk styringsdokument. Følgende av dokumentets mål er relevante for denne planen:

- Innbyggerne medvirker i utforming av sine nærmiljø og kommunen som helhet. De er aktive i lag og foreninger, og bidrar som frivillige for at alle grupper skal oppleve inkludering.
- Kommunalområdet kultur, nærdemokrati og stedsutvikling skal sørge for gode rammevilkår for frivilligheten, og legge til rette for medvirkning fra ulike grupper, der ungdom og innvandrere gis spesiell oppmerksomhet.
- Tønsberg har et aktivt kultur- og idrettsråd som samarbeider med ansatte for å legge til rette for god folkehelse med fysisk aktivitet og gode opplevelser.

- Innbyggerne får god og oppdatert informasjon for å kunne delta i kultur og idrettsaktiviteter.
- Tønsberg har et mangfoldig fritids-, kultur og idrettstilbud der alle grupper inkluderes og frivilligheten opplever å ha gode rammevilkår.
- Innbyggerne har god tilgang til idretts- og friluftsanlegg.
- Ungdom deltar i gode allmennforebyggende tiltak som gir dem gode mestringsopplevelser.
- Tønsberg kommune skal ha attraktive parker, turstier, friområder og strender som fremmer/tilbyr gode opplevelser, folkehelse og biologisk mangfold.
- Tønsberg kommune skal tilby sikre og attraktive lekeplasser, uteområder og friområder med fokus på sikkerhet, fysisk utfoldelse og gode utendørsopplevelser.
- Tønsberg kommune skal ha et tett samarbeid med kommunens idrettslag.
- Verdiane av bygningene skal opprettholdes, samtidig som de ulike brukerne skal tilbys funksjonelle og tilfredsstillende lokaler og boliger i henhold til brukernes behov, samt at alle bygg skal tilfredsstillende gjeldende lover og forskrifter.
- Bærekraftig, helsefremmende og kunnskapsbasert by- og stedsutvikling med utgangspunkt i kommunens eksisterende kvaliteter.
- Nærmiljø og lokalsamfunn utvikles kontinuerlig som ressurser for å skape et samfunn som fremmer helse, deltagelse og trivsel i hele befolkningen og redusere sosiale helseforskjeller.

Kommunedelplanens arealstrategi:

- Kommuneplanens arealdel skal vise og sikre verdifull og sammenhengende grønnstruktur, herunder areal til rekreasjonsformål, sosiale møteplasser, idrett og friluftsliv.
- Lokalsentrene skal videreutvikles med tilbud dimensjonert for å dekke det daglige behovet for varehandel og tjenester. Det inkluderer hverdagsaktiviteter som skole og idrett.
- Nærsentrene i Tønsberg kommune er primært sosialt og kulturelt viktige steder. Nærsentrene har et begrenset tilbud og deres fremste oppgave er å skape identitet og tilhørighet. De bør videreutvikles gjennom funksjoner som styrker dette, som f.eks. skole, idretts- og fritidstilbud, og samfunnshus.

- Stedsutviklingen av Tønsberg kommune skal blant annet skje gjennom å sørge for universell tilgjengelighet, og å tilrettelegge for flerbruk og møter på tvers av generasjoner.
- Kommunen skal fortrinnsvis sikre og utvikle arealer til offentlige funksjoner, herunder idrettsanlegg, innenfor etablert senterstruktur eller i andre områder med god kollektivdekning.

Fysisk aktivitet nevnes også av kommunedirektøren som en av fire hovedinnsatsområder i det videre strategiske arbeidet med folkehelse: (1) psykisk helse, (2) utenforskap, (3) kosthold og fysisk aktivitet, og (4) helseutfordringer i bo- og nærmiljø ([Folkehelseoversikten 2023](#)).

4.4 Arealer avsatt til idretts- og friluftslivsformål i kommuneplanen

For å sikre et helhetlig arbeid med idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet, er det viktig at mål og strategier for anlegg og aktivitet sees i sammenheng med arealforvaltningen i kommunen. Både idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet krever egnet areal både når det gjelder størrelse, utforming og kvalitet, og det er derfor viktig at slike arealer avsettes og ivaretas gjennom arealplanleggingen.

Tønsberg kommune vedtok kommuneplanens arealdel 3. april 2024. Planen er den første for Tønsberg kommune med dagens kommunegrenser (fra 2020).

I denne planen er det satt av arealer til idrettsformål rundt flere av idrettsparkene på

- Greveskogen/Messeområdet/Gressbanen
- Eik
- Sem
- Barkåker
- Flint
- Slagen

For mer spesialiserte anlegg er det satt av areal til idrettsformål

- Ved rullebanen på Jarlsberg flyplass
- Motorbane Ødegården
- Jarlsberg travbane
- Tønsberg skytebane

Flere av idrettshallene ligger i områder avsatt til offentlig/privat tjenesteyting og fyller flere funksjoner som gymsal for skole og samfunnssal/samfunnshus. Dette gjelder

- Slagenhallen
- Semsbyhallen
- Eikhallen
- Barkåkerhallen
- Tønsberghallen
- Ramneshallen

På Vear og deler av Slagen/Volden er arealer satt av til kombinertformål idrett/tjenesteyting for å kunne utvikle arealene til både skole/gymsal og idrettsanlegg/idrettshall. Noen av idrettsparkene er i gjeldende plan satt av til grønnstruktur. Dette gjelder:

- Vivestad
- Bergsåsen
- Husøy
- Bibo

I tillegg til områder avsatt til idrettsformål i kommunale planer benyttes en rekke andre områder til idrett, friluftsliv og rekreasjon. I planstrategien vedtatt av kommunestyret 12.06.2024 er det vedtatt at den nye arealdelen skal evalueres innen sommeren 2025. Dersom planen tas opp til revisjon vil det være hensiktsmessig å vurdere om arealer i bruk til idrett/rekreasjon skal endre formål, for eksempel at idrettsparkere i grønnstruktur endrer formål til idrettsformål og om særlig viktige områder i bruk til friluftsliv/rekreasjon i LNF skal endres til grønnstruktur eller friområder.

4.5 Arealbruksprinsipper

4.5.1 Byer og tettsteder

Tønsbergs befolkning bor tettere og mer sentrumsnært enn før. Dersom befolkningen skal kunne opprettholde og øke sitt samlede fysiske aktivitetsnivå, stiller det store krav til tilgangen på egnede arealer for idrett, friluftsliv og egenorganisert fysisk aktivitet. Samtidig ser man at det er i og ved byer og tettsteder at boligutbyggingspresset er størst. Følgende prinsipper kan bidra til at aktivitetsområdene sikres gjennom arealplanleggingen.

4.5.1.1 Prinsipper

- ❖ Ved boligområder, skoler og barnehager bør det være god tilgang på områder for lek og fysisk aktivitet. Grønnstruktur, lekeplasser, nærmiljøanlegg, idrettsanlegg, gang- og sykkeltraséer, samt grønnkorridorer fra boligområder til nærtuområder bør ivretas gjennom kommunens arealplaner. Dersom slike arealer må omdisponeres, bør det i samme nærområde skaffes til veie tilsvarende fullverdige areal/anlegg med tanke på størrelse, kvalitet og funksjon.
- ❖ I kommuneplanen bør det fastsettes bestemmelser som gir funksjons- og kvalitetskrav for leke- og aktivitetsområder (f.eks. lekeplasser, nærmiljøparker og 100-metersskog) for barn og unge. Dette omfatter krav til avstand fra boliger, dekningsgrad, størrelse, utforming, m.m. Opparbeidelse av leke- og aktivitetsområder bør sikres gjennom rekkefølgekrav.
- ❖ Ved planlegging og utbygging av større boligområder bør det legges til rette for grøntkorridorer med adkomst til nærtuområder eller opparbeidede rundturløyper med høy kvalitet når det gjelder utforming, lengde og standard. Opparbeidelse bør sikres gjennom rekkefølgekrav og bruk av utbyggingsavtaler.
- ❖ I kommuneplan/kommunedelplaner som omfatter sentrums- og tettstedsområder bør det fastsettes langsiktige grenser mot viktige nærtuområder «markagrenser».
- ❖ Ved planlegging og utbygging i nærheten av turstier, turveier, grøntkorridorer, og viktige områder for friluftsliv, bør det settes av en tilstrekkelig grønn buffer som sikrer natur- og friluftsopplevelsene på stedet.
- ❖ Ved etablering av nye boligområder bør det ikke være mer enn 500 meter gangavstand fra hver enkelt bolig til nærtuområde eller grøntkorridor som fører ut til disse.
- ❖ Ved alle skoler og barnehager bør det legges til rette for attraktive uteområder som utformes med tanke på økt aktivitet i skole-/barnehagetiden og på fritiden.

4.5.2 Kystsonen

Tønsberg kommune har en flott kystlinje som benyttes aktivt til ulike typer friluftsliv og rekreasjon, samtidig er kystsonen et attraktivt areal med tanke på blant annet næringsvirksomhet, turisme, boligformål, og fritidsbebyggelse. Som følge av økt utbygging har tilgjengeligheten til strandsonen blitt dårligere, og dette gjør at mulighetene for allmennhetens friluftsliv og rekreasjon reduseres. For å sikre allmennhetens tilgjengelighet til skjærgården som et viktig friluftsområde, har det blitt sikret områder til friluftformål i et langsiktig perspektiv. Statlig sikring av viktige friluftsområder bør benyttes som virkemiddel også i tiden fremover.

4.5.2.1 Prinsipper

- ❖ Strandsonen bør forvaltes i et langsiktig perspektiv der man gjennom helhetlig og planmessig utvikling sikrer at hensynet til allmennhetens ferdsel, opphold og rekreasjon blir ivaretatt. Videre utvikling i kystsonen bør i utgangspunktet skje som fortetting av eksisterende områder for bebyggelse eller utenfor 100-metersbeltet.
- ❖ Utbygging i kystsonen bør som hovedregel skje gjennom helhetlig og gjennomtenkt planlegging, og ikke stykkevis og delt gjennom dispensasjoner.
- ❖ I kommuneplanen og reguleringsplaner, der det angis byggegrense mot sjø, bør denne settes på en måte som begrenser privatisering og som gir allmennheten gode muligheter for ferdsel og opphold ved sjøen. Dette bør fortrinnsvis skje som kyststi, strandpromenader, tilstrekkelig grøntkorridorer, eller grøntbelter langs og ned mot sjøen.
- ❖ I kommuneplanen, kommunedelplaner, og reguleringsplaner som omfatter kystsonen, bør trasé for kyststier vurderes.
- ❖ Eldre kommunedelplaner og reguleringsplaner som legger opp til en utbygging som er uheldig for friluftsliv, rekreasjon og allmenn ferdsel, bør revideres slik at disse forholdene kan bli vurdert på nytt i tråd med dagens utfordringer og behov. I forbindelse med dette bør omfang, lokalisering og mulighet for samlokalisering av hytter, parkering, brygger osv. vektlegges.
- ❖ Ved utbygging av større båtplassanlegg bør det avsettes allment tilgjengelige korttidsplasser og utsettingsramper for båt og kajakk.
- ❖ Ved etablering av nye brygger og småbåtanlegg bør det legges opp til samlokalisering i større anlegg for å redusere beslaget av areal i strandsonen.

- ❖ For å redusere beslag av areal i strandsonen, bør større parkeringsplasser og båtopplagsplasser i forbindelse med småbåtanlegg legges utenfor 100-metersbeltet der dette lar seg gjøre på en hensiktsmessig måte.

4.5.3 Vann og vassdrag

Vann og vassdrag med tilhørende vassdragsnatur er arealer som byr på gode og varierte natur- og friluftsopplevelser, samtidig er områder langs vann og vassdrag ofte attraktive for andre formål. Det er derfor viktig at friluftslivsinteressene blir tilstrekkelig ivaretatt i utbyggingsammenheng. Særlig i nærheten til tettsted og sentrumsområder er det viktig at ferdsels- og opplevelsesmulighetene langs vassdragene ivaretas.

4.5.3.1 Prinsipper

- ❖ Vann og vassdrag med tilhørende strandsone bør forvaltes på en måte som sikrer allmennheten gode muligheter for ferdsel, opphold og naturopplevelser. Statlig sikring av viktige friluftsområder bør vurderes som et tiltak.
- ❖ I saker som omfatter utbygging i nærheten av vann og vassdrag, bør det sikres et tilstrekkelig grøntbelte som ivaretar gode muligheter for ferdsel og opphold i strandsonen.
- ❖ Ved fastsettelse av byggeforbudssone langs vann og vassdrag bør hele sonen inntil 100 meter gis en konkret vurdering. Som hovedregel bør det av hensyn til allmenn ferdsel og opphold ikke fastsettes byggeforbudssoner som er mindre enn 50 meter.
- ❖ I tilfeller hvor vassdrag renner gjennom byer og tettsteder kan det under forutsetning av at hensynet til allmenn ferdsel blir ivaretatt, åpnes for kortere byggegrenser.

5. Evaluering av foregående plan

Eksisterende plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet har vært et viktig verktøy for anleggsutvikling og utøvelse av fysisk aktivitet.

Planlagt oppstart 2021/allerede påbegynt ved forrige anleggsplan

Byggherre/prosjekt/beliggenhet og anleggskategori	Begrunnelse for prosjektet. Eventuelle merknader	Status
Ballbane St.Olavs gate. Nærmiljøanlegg		Gjennomført
Natursti Messeområdet. Nærmiljøanlegg		Gjennomført
Pumptrack Laksenhavna. Nærmiljøanlegg		Ikke gjennomført, men foreslått endret til aktivitetspark
Oppgradering uteområde Træleborg skole. Nærmiljøanlegg		Gjennomført
Tursti Våle -Tønsberg sentrum. Nærmiljøanlegg	Sammenhengende merket tursti fra Våle til Tønsberg	Ikke gjennomført, utføres i planperioden 2025-26 som en del av kulturstier.
Oppgradering av friluftsområder Nordbyen. Nærmiljøanlegg	Etablering av bål- og sitteplasser	Gjennomført
Nærmiljøanlegg Kaldnes, havegata gbnr. 1003/10		Gjennomført
Friluftsområde Karlsvika. Ordinært anlegg	Oppgradering av hele området, en oppgraderingsprosess som tas steg for steg	Pågående
Turvei Tønsberg sentrum – Vear. Ordinært anlegg		Pågående

Planlagt oppstart 2022

Byggherre/prosjekt/beliggenhet	Begrunnelse for prosjektet. Eventuelle merknader	Status
Nytt gulv Ramneshallen. Ordinært anlegg		Gjennomført
Barkåkerhallen – ny hall. Ordinært anlegg		Pågår, sluttføres 2028
Åsen ved Gamle Idretten. Ordinært anlegg	Opparbeidelse av utsiktspunkt og bål plass	Ikke gjennomført

Planlagt oppstart 2023

Byggherre/prosjekt/beliggenhet	Begrunnelse for prosjektet. Eventuelle merknader	Status
Skatepark Bibo. Nærmiljøanlegg		Utsatt, gjennomføres i planperioden

Planlagt oppstart 2024

Byggherre/prosjekt/beliggenhet	Begrunnelse for prosjektet. Eventuelle merknader	Status
Nærmiljøanlegg under tak, Kaldnes.		Utsatt
Oppgradering uteområde Sem skole. Nærmiljøanlegg		Gjennomført

SAMMEN
SKAPER VI EN
NYTENKENDE, TRYGG OG
BÆREKRAFTIG
KOMMUNE